

vencev". Delce je pisal g. Fr. Zakrajšek v Gorici; založila in izdala Ivan Dolinar in Bremic Avgust v Trstu. Cena knjigi je 55 kr. z vračunjeno poštarino. Naročnina naj se pošilja gosp. pisatelju v Gorici, ali pa na vredništvo Jurija s pušo. Ferriera. Trst."

Iz Ljubljane. (*Nezaslišano sleparstvo pri kranjski eskomptni banki.*) Kdor ima s ptujem denarjem v večjih svotah opraviti, ali, kdor ima nadzorovati lastno večje gospodarstvo, vedel bo, da pri denarnih zadevah mora zmiraj veljati brezozirno in strogo nadzorovanje. To je tudi za vestnega upravnika potrebna brzda zoper zlatoželjnost, to je edino sredstvo, katero daje blagajnicam in zalogam nedotakljivost. — Za kočljiv posel blagajnikov treba je pred vsem zaupljivih oseb, poleg teh pa nepretrganega strogega nadzorovanja. — Kako se po pravici čudi ves svet nezaslišanim goljufigam pri dveh dunajskih bankah, koliko splošno čudenje o toliko brezskrbnosti in lahkomišljenosti pri denarnih zavodih, ki štejejo po milijonih svoj denarni promet. — Še pred tednom ni nam prišlo na misel, da bi bilo pri mali kranjski eskomptni banki mogoče kaj enacega. Samo po sebi se nam je zdelo razumljivo, da upravni odborniki banke, ki imajo v njej vložen večji del svojega premoženja, vsaj v svojo lastno varnost strogo nadzorujejo bankino gospodarstvo, da so bili pri tem poslu zadnji čas tem bolj strogi, ker je uže pol leta znano, da je banka s firmo Tschinkelnovo zapletena s preveliko svoto, — da ravno zato v občinstvu malo njeno zaupanje, še bolj pa zdaj, ko se je z Dunaja čulo toliko izneverjenja, in ko je bila banka prisiljena, pomoči iskati pri drugih zavodih. — Pa motili smo se, hudo motili.

Kakor se zdaj kaže, prepustil je upravni odbor vse gospodarstvo s tolikim ptujim denarjem neomejeno edinemu vodju banke J. Zenariju. Nadzorovanja ni bilo, ker so vodju zaupali, in zdaj še le se je pokazalo, kako hudo je Zenari zlorabil ono slepo zaupanje.

Ljubljanska hranilnica odrekla je banki pomagati s tem, da bi bila prevzela njenih menjic vsled tega — ustavila je banka svoja plačila. Nevolja zoper hranilnico bila je zato velika in čulo se je, da hoče banki zavoljo naše trgovine pomagati mestni zastop, pa s pogojem, da mu banka na drobno razkaže stanje svojega imetja.

Upravni odbor bil je s tem zadovoljen, vodja banke Zenari pa se je tej zahtevi protivil, to je vendar izbudilo sum upravnega odbora; sv. Štefana dan popoldne gre pregledat bankine knjige in blagajnice. Ko najde nekaj primanjka, pošlje po Zenarija, tudi policiji naznani izneverjenje; vodjev namestnik Kordin in blagajnik Ahčin s policajem srečajo Zenarija, potem ko ga v stanovanji niso našli, na ulicah, naprosijo ga, naj gre z njimi v bankino pisarno, kjer ima nekaj pojasniti. Tje prišedši podajo se v prvo nadstropje. Gosp. Kordin mu reče, da pogrešajo več v banki shranjenih obligacij, kje da so. Zenari mirno odgovori, da so v blagajnici, gre potem doli v pritlične prostore, kjer so blagajnice, g. Kordin za njim; ko pa pride Zenari na zadnjo stopnico, potegne revolver iz žepa in se ustrelji v desno sence, da je bil v kratkem mrtev, in potem prenešen v mrtvašnico.

Upravni odbor preiskaval je blagajnice še dalje in pogreša se nad 70.000 gold. zalog in pa krog 30.000 gold. menjic.

S tem žalostnim koncem banke odločena je njena, žalibog tudi marsikaterega udeleženca osoda! — Zenari obsodil se je sam! Žalibog, da s tem ni poravnana škoda, da ni odvrnjena nesreča, ki zadene toliko nedolžnih naših družin, katere so se včeraj smele imenovati premožne — danes pa ne vejo, ali imajo kaj ali

nič. Jeli bo upravni odbor, postavni zastopnik delničarjev, poravnal prizadeto škodo?

Nad 11 let je minulo od velikega denarnega poloma na Dunaji, tudi takrat so bile nekatere osebe v Ljubljani hudo poškodovane, na glas se je trdilo, da vsled prigovarjanja tedanjega vodje štajarske eskomptne banke v Ljubljani — ravno tistega Zenarija. Zdaj prizadeta škoda je gotovo večja — Bog daj, da bi ne bila, — pa zakrivil jo je zločinec Zenari v prvi vrsti — v drugi vrsti pa oni, ki so mu slepo zaupajoči zanemarili svojo dolžnost. — Prežalostni božični prazniki za belo Ljubljano.

— (*Letni občni zbor čitalnice ljubljanske*) vršil se je Štefana dan pod predsedstvom gosp. dr. viteza Bleiweisa. Ta v svojem nagovoru naznanja, da se je gosp. dr. Jernej Zupanec odpovedal podpredsedništvu in čitalnici podaril 100 gold. Predsednik predlaga, da se gosp. dr. Zupanec izreče zahvala in se izvoli za častnega uda čitalnice. Ta predlog sprejme se soglasno z živahnimi živio-klici. Po poročilu tajnika gosp. Laha in blagajnika gosp. Kadilnika sledi volitev novega odbora, v katerega se volijo gg.: dr. vitez Bleiweis, V. Valenta, M. Pakič, Kadilnik, Lah, Nolli, Ledenik, Stegnar, Sós, Rozman, Trstenjak, Drenik, Jeločnik, Križaj in dr. Drč.

— (*K. Seidel*), bivši deželni in državni poslanec, družnik Brandstetterjev, zagrizen nasprotnik Slovencev, umrl je dne 23. t. m. v Mariboru.

— (*Ljubljanska eskomptna banka*), katere upravni odbor je uže dne 27. t. m. sklenil, napovedati konkurs, je ta sklep preklical z ozirom na nevarne posledice konkurza, ter se je odločil poprej vendar poprašati upnike, je li bi ne hoteli na lastno in bankino korist s tirjatvami čakati do konca leta 1885. tako, da bi se ali likvidiralo ali tudi poravnalo in s tem vrh tega zabranil hud udarec preteč naši domovini.

— (*„Dolenske Novice“*) imenuje se nov, po dvakrat na mesec v Novem mestu izhajajoč list z vsakovrstno podučnimi spisi.

— (*Žrebanje srečk efektne loterije za „Narodni dom“*) pričelo se je danes zjutraj ob 9. uri.

— (*Profesor Šuklje*) imenovan je za profesorja na akademični gimnaziji dunajski.

— (*Veselo novo leto*) voščim vsem častitim prijateljem, znancem, kakor sploh vsem slovenskim rodoljubom.
Dr. Poklukar.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Denarni polom z vso močjo odvrtačajo bogateje banke in tudi borza si prizadeva kurs bankinih delnic vsaj do novega leta vzdržati v višini, v prvi vrsti zato, ker je od teh kurzov odvisna letna bilanca takih bank in pa višina dobička, katerega si potem zračunajo delničarji in upravni soveti.

Kljub temu prizadevanju pa vendar zelo vrè med trgovci in dan za dnevom kažejo se znamenja hudega pešanja. Tudi časniki le pomirujejo. — Da se pozornost odvrtača od bank in borze, ropotali so v brezkončnih uvodnih člankih o krivici, katero so prizadele volitve v brnsko trgovinsko zbornico moravskim Nemcem; zdaj pa, ko je trgovinski minister one volitve v nekako nesrečni obliki — uničil, vendar ne morejo tajiti, da jim Taaffejeva vlada ni tako krivično nasprotna, kakor je fakijska opozicija tej vladi.

Uradna „Wiener Zeitung“ razglasila je zadnje dni več deželno-zborskih postav in sklepov, med temi tudi sklep deželnega zbora kranjskega o 20% dokladi na vžitinski davek za potrebščine zemljišno-odveznega zaklada, in pa sklep o doneskih, katere imajo plačevati deželnemu zakladu zavarovalne družbe na korist požarnih bramb.

Moravska. — Velikansk vriš napravile so volitve v brnsko trgovinsko zbornico. Huda volilna borba med moravskimi Čehi pa med tamošnjimi Nemci in nemškutarji razburjala je tamošnje politične kroge; krvav bil je boj in po došlih volilnicah in po prvem površnem štetju pokazalo se je za Čehe izmed 48 odbornikov zelo skromna manjšina 10 odbornikov, v večini volilnih oddelkov pa je nemška stranka zmagala z veliko večino okoli 300 glasov, tako da česka stranka ni imela nikakoršnega upanja. Pri skrutinju sicer zoper število glasov ni bilo ugovora; konečno pa se je oglasil ud volilne komisije Hlavka s predlogom, da se preišče pasivna volilna pravica kandidatov, in ko se je ta predlog sprejel, pokazala je preiskava, da 14 nemških izvoljencev v smislu postave in volilnega reda nimajo aktivne, zato pa tudi ne pasivne volilne pravice, da so tedaj za-nje oddani glasovi neveljavni in da so izvoljeni nasprotni česki kandidati. Volilna komisija pritrnila je temu tolmačenju postave z večino glasu predsednikovega in tako se je pokazal konečni idid volitev ta, da bi bilo 22 izvoljencev nemške, 26 pa česke stranke (dva več za to, ker sta se dva nemška kandidata po izvolitvi izrekla, da pristopita k česki stranki). — Ta izid pouzročil je grozovito nevoljo in obupnost med Nemci, žugali so, da se njeni izvoljenci ne bodo vdeležili delovanja trgovinske zbornice in žugali so celó, da izstopijo levičarji iz državnega zbora. — Čehi pa so se veselili tako nepričakovane zmage in ker so vladini organi („Wiener Abendpost“) obširno dokazovali, da je izrek volilne komisije po vsem postaven, da se je pri volitvi v trgovinsko zbornico praško in insbruško ravaalo prav po tem načelu, bilo je veselje Čehov toliko večje, ker je ta volitev odločilna državno-zborske volitve prihodnjega leta, in govorilo se je celó, da bode za predsednika zbornice izvoljen grof Egbert Belcredi. — Pa, veselje na eni, strah na drugi strani splavala sta po vodi, ker minister trgovinski izrekel je po telegramu volitve za ničeve in naročil je takoj nove volitve. — Postavnega povoda za to ministersko naredbo gotovo ni bilo nikakoršnega, bil pa je gotovo povod političen. Sedanja, tudi nasprotnikom pravična vlada, gotovo ni hotela, da bi bila vsled lahko razumljive pomote nasprotnikov njenih one izrekla večino po številjenji za manjšino, manjšino pa za večino, in na taki podlagi priborila dva glasova več k večini prihodnjega državnega zbora. Ta čin vladin je sicer z npravnega stališča gotovo hvale vreden, pa tudi s takimi sredstvi ne bode poboljšala nasprotnikov, in vsaj ne škodi ne, če se pri tej priliki nekoliko spominjamo, kako so ravnale z nami in Čehi prejšnje „liberalne“ vlade. To je bila vojska zoper vso deželo.

Iz Prage. — „Narodni Listi“ in njeni pokrovitelji so se zopet enkrat grozovito spekli, ko so hoteli v imenu Čehov Ogrom nasproti žugati in s tem raztrgati prijaznejše razmere, katere je pripravljajl Rieger s svojim zmernim ravnanjem za čas svojega zadnjega bivanja v Budapeštu in pa s svojim govorom v českem klubu. — Vsi ogerski in za njim vsi zmerni česki listi, pa tudi večina mladočeskkih poslancev padli so po „Narodnih Listih“ tako, da so konečno ti sami priznali, da je bila ona Ogrom neprijazna izjava le osobna, za katero je samo vredništvo „N. L.“ odgovorno.

Hrvatska. — Ta ponedeljek zbral se je k malo-dnevni sejam deželni zbor hrvatski v Zagrebu. Vdeleži se ga tudi neodvisna stranka. Deželni zbor izvolil je v regnikolarno deputacijo poslance: Krestića Vukotinovića, grofa Lud. Pejačevića, barona Živkovića, Miškatovića, Šrama, bar. Inkeya, Miletića, Subotića, Josipovića in Giurgjevića. V petek dne 2. januarija prih. leta je zopet seja, v kateri se baje sprejme predlog indemnitate za državno gospodarstvo prvih 4 mesecev novega leta.

Nemška. — Bismark je pri svojem lovu po novih kolonijah za Nemško zopet segel po severno-izhodnem bregovji Nove Guineje in proti izhodni strani tega ležeči skupini južno-morskih otokov. — Ta novica je zelo iznemirila angleško-avstralske kolonije, katerih ena je lansko leto poskusila prisvojiti si veliki otok Nova Guineja. Angleška vlada se je tedaj izrekla, da Angleška tega ne namerava, zdaj pa ji uže preseda ona izjava, ker Nemška opira svojo prilasiitev deloma s tem, da jo je Angleška izrekoma zanikavala. — Tudi sicer začeli so uradni nemški in angleški časniki ostro prepirati in nikakor bi se ne bilo čuditi, ako se angleško in nemško brodovje prilično sprime in s tem prične velikanska in nevarna homatija.

Katoliki na Nemškem in njeni časniki odločno in glasno odobravajo postopanje svojih zastopnikov (središč) v nemškem državnem zboru izrekoma gledé Bismarku odbitih 20.000 mark. Sploh pa katoliki tamošnji časniki ostro obsojajo notranjo politiko Bismarkovo trdeči, da njegova nesrečna roka v notranji politiki uničava vse lepe in velikanske vspehe srečnih vojsk in pa dobre vnanje politike. — Nemška razpada, pravijo, v nesrečnih rokah Bismarkove notranje politike.

Laška. — Laški časniki začeli so razpravljati mogoči slučaj, da bi si Nemška Trst izbrala za ono mesto, od katerega počenši bi podpirala svoje brodarske črte. Nekateri časniki hočejo vedeti, da se je ministerski svet uže pečal s tem vprašanjem, „Tribüna“ pa celó trdi, da je vlada zarad tega vprašanja poslala odličnega funkcionarja na Dunaj in v Berlin.

Španjska. — Prejšnji teden bili so na več krajih hudi potresi, ki so porušili deloma cela mesta, usmrtili pri tem več sto ljudi in poškodovali več monumentalnih poslopij. — Tudi na Koroškem izrekoma v Beljaku se je čutil potres. — Včerašnji telegrami pa poročajo, da so se potresi ponavljali v Troksu, okraj Malaga. V vasi Trigliana podrlo se je več hiš, prebivalci zbežali so na prosto.

Angleška. — „Daily Telegraph“ poroča, da poveljnik angleškega brodovja v avstralskih vodah je prejel povelje, na Luisijadih, na Woodlarkških otokih, na Long- in Rook-otoku angleško zastavo razobesiti, ako bi se poskusilo v bližini avstralskega ozemlja s prisvojitvami. — To povelje priča, da se Angleška in Nemška uže pisano gledate, katera teh držav bode več v posest spravila do sedaj še ne v posest vzetih krajev.

Srbska. — Razmere med Srbsko in Bolgarsko so najnovejši čas postale zopet neugodnejše. — Zarad pravde o mejah med obema državama pogajala sta se do sedaj vladarja sama in dosegla sta nekako poravnava. Pa, ko se je pozvedelo, kako in kaj, uprla se je vlada bolgarska zoper dogovore svojega kneza in vsled tega pretrgale so se dosedanje razprave, tako, da bode brž ko ne sedaj države Avstrijska, Ruska in Nemška morale konec storiti z rzsodbo, kateri se bajé hočete uže za naprej podvreči obe državi.

Francoska. — Govorica, da pride knez Bismark v Pariz, razburila je tamošnje politične kroge. Soglasno

Žitna cena

v Ljubljani 27. decembra 1884.

se čuje žuganje, da Pariz ne bode trpel takega novega ponižanja. Vsi časniki protestirajo zoper to, da bi predsednik republike sprejel osebo, katera je najbolj brezozirno delala na ponižanje in uničenje Francoske. Po teh glasovih hiteli so tudi uradni krogi zagotavljat, da jim čisto nič ni znanega o prihodu Bismarka.

O potovanju Bismarkovem je potihnilo zadnje dni, soproga njegova bajé ostane čez zimo v južnih Tirolah.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 34 kr. — banaške 7 gold. 24 kr. — turšice 5 gold. 40 kr. — soršice 6 gold. 30 kr. — rži 5 gold 4 kr. — ječmena 4 gold. 71 kr. — prosa 5 gold. 53 kr. — ajde 4 gold. 39 kr. — ovsa 3 gold. 9 kr. — Krompir 2 gold. 86 kr. 100 kilogramov.

Vabilo na naročbo „Novic“ za leto 1885.

Z novim letom nastopijo „Novice“ svoje 43. leto, pričnejo 43. svoj tečaj.

Starejim svojim bralcem in naročnikom ni tedaj treba popisavati preteklosti, dolge in častne preteklosti „Novic“, v katerih je najbolje shranjena in opisana zgodovina slovstva, gospodarstva in politično-narodnega preroda slovenskega naroda.

Po dolgoletnih in hudih borbah, katerih so se vdeležili najboljši možje našega naroda, prispeli smo do ugodnejših razmer: slovstvo naše lepo napreduje, v šolah in v javnem življenji dobiva slovenščina — akoravno ne brez novih borb — bolj in bolj svojo častno pravico, v javnih zastopih čutijo se zastopniki Slovencev in postopajo kot zastopniki ene narodne celote, in vnanji svet spoznava nas bolj in bolj, da hočemo priznajoči narodne pravice družih, odločno tudi za-se vse pogoje narodnega obstanka.

Da se nam pa naše narodne pravice tudi po vsem — in gledé vseh Slovencev — vresničijo, v to potrebujemo za politične borbe tudi zaveznikov, s katerimi skupno postopamo po skupnem programu.

Take zaveznike imamo sedaj v sorodnih narodih naše države, pa pomenljivo in mogočno število zaveznikov nahajamo danes uže v pravicoljubnih krogih nemškega in deloma tudi laškega naroda.

Število teh zaveznikov ohraniti in pomnožiti si, to je naloga naše politike bližnje prihodnosti, in to na podlagi zveze, katera zagotavlja „vsakemu svoje“. — Ako bodemo po tej poti odločno — pa ne preziraje razmer vsacega slučaja — in složno med seboj in s svojimi zavezniki postopali, gotovo dosežemo tako najhitreje in najbolj gotovo vse, kar od začetka naših političnih borb tirjamo brez prenehanja.

Pri vseh teh političnih vprašanjih pa ne smemo nikdar pozabiti gospodarskega napredka našega naroda: Kmetijstvo, obrtnija in trgovina med Slovenci ne sme več zastajati memo družih narodov, da se to ne zgodi, skrbeti nam je, da se naš narod podučuje in izučuje v vseh strokah gospodarstva, in za to skrbeti, šteje si bodo v dolžnost „Novice“ tudi v prihodnje.

V tem ponovili smo na kratko načela, katerih so se in se bodo tudi v prihodnje držale „Novice“ v popolni zavesti svete svoje dolžnosti: po vseh svojih močéh delati in skrbeti za vsestranski blagor in napredek Slovencev.

V ta namen prinašale bodo „Novice“ vsakovrstnih izvirnih gospodarskih, podučnih in zabavnih spisov, dopisov, domačih novic in pa novičarja kakor do sedaj. Posebno se hočejo „Novice“ v prihodnje ozirati na občinske zadeve, z razpravami postavskih in gospodarskih vprašanj. — Z združenimi močmi, kakor do sedaj, hočemo se truditi tudi v prihodnje, in zato si pa štejem v najprvo dolžnost, najgorkejo zahvalo izreči vsem svojim sodelovalcem in sploh podpornikom; prosimo jih pa vse tudi enake prijazne podpore za prihodnje leto.

Naročnina „Novicam“ ostane stara in veljajo z „Oglasnikom“ vred:
po pošti prejemane za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrto leta 1 gld. 30 kr.,
v tiskarni „ „ „ „ 4 „ — „ za „ „ 2 „ — „ za „ „ 1 „ — „

Udje c. k. kmetijske družbe dobivajo „Novice“ na leto za en gold. ceneje.

Za prinašanje na dom v Ljubljani po 40 kr. na leto več.

Naročnina naj se po najcenejši poti pošarskih nakaznic pošilja pod naslovom Blaznikove tiskarne v Ljubljani.

Vredništvo in opravništvo „Novic“.